

Gedragscode Consumptief Krediet

1. Begrippen

Aflossingscapaciteit

Het bedrag dat de consument maandelijks als kredietvergoeding en/of aflossing op een krediet kan betalen zonder onder de leennorm te komen

Bank

Een lid van de NVB

BKR

Bureau Kredietregistratie, gevestigd te Tiel

Basishuur

Het gedeelte van de rekenhuur dat volgens de Wet op de huurtoeslag voor rekening van de huurder blijft

Consument

Een natuurlijk persoon die anders dan in de uitoefening van een beroep of bedrijf handelt

KiFiD

Het Klachteninstituut Financiële Dienstverlening, gevestigd te 's-Gravenhage

Krediet

Het door een bank aan een consument verschaffen van een geldsom, of een door een bank toegestaan debetsaldo op een betaalrekening, ter zake waarvan de consument gehouden is een of meer betalingen te verrichten.

Kredietbemiddelaar

Een natuurlijk persoon, niet in dienst van de bank, of een rechtspersoon die in de uitoefening van zijn beroep of bedrijf als tussenpersoon werkzaamheden verricht gericht op het tot stand brengen of beheren van overeenkomsten inzake consumptief krediet, waarop de gedragscode van toepassing is

NVB

De Nederlandse Vereniging van Banken, gevestigd te Amsterdam

NIBUD

Nederlands Instituut voor Budgetvoorlichting, gevestigd te Utrecht

Woningfinanciering

Een financiering, verstrekt aan de consument voor de verwerving, verbouwing of herfinanciering van een voor eigen permanente bewoning bestemde woning gelegen in een van de landen van de Europese Unie tot zekerheid waarvoor hypotheek op die woning is of wordt gevestigd.

2. Doel van de gedragscode

Het doel van de gedragscode is te bevorderen dat de banken op een verantwoorde wijze krediet verlenen aan consumenten, mede ter voorkoming van overkreditering.

3. Reikwijdte

Deze gedragscode is van toepassing op kredieten hoger dan € 1.000, - en lager dan € 75.000, - die een bank aan consumenten aanbiedt.

4. Uitzonderingen

De artikelen 5 tot en met 9 van de gedragscode zijn niet van toepassing op:

- a. woningfinancieringen;
- b. kredieten waarbij is overeengekomen dat geen van de ter zake verschuldigde betalingen van de consument later plaatsvindt dan drie maanden na de kredietverstrekking en de limiet niet hoger is dan het bedrag dat maandelijks op de rekening wordt gestort;
- c. kredieten met als zekerheid een hypotheek op een voor eigen permanente bewoning bestemde woning van de consument, mits de bank het krediet verleent met inachtneming van de normen voor het vaststellen van de leencapaciteit van de Gedragscode Hypothecaire Financieringen;
- d. kredieten, met als zekerheid een pand- of hypotheekrecht op goederen van de consument, waarmee inkomen kan worden gegenereerd;
- e. kredieten, met als zekerheid een pand- of hypotheekrecht op goederen van de consument, als de consument de lasten van het krediet kan blijven voldoen uit door de bank aan hem ter beschikking te stellen gelden
- f. kredieten aan consumenten, studierend aan een MBO-, HBO-, WO of een daarmee vergelijkbare instelling;
- g. kredieten, waarop toepassing van deze artikelen bezwaarlijk is voor de consument, mits de consument aan de bank aantoont over voldoende inkomstenbronnen en/of vermogen te beschikken, en waarop de systematiek van de normen van deze gedragscode niet goed toepasbaar is, en ten aanzien waarvan de bank aan de consument voor het aangaan van de overeenkomst betreffende het krediet voldoende gemotiveerd meedeelt dat de normen van de gedragscode niet van toepassing zijn en deze motivering vastlegt.

De bank handelt ook bij deze kredieten in het belang van de consument.

5. Leennormen

Ter voorkoming van overkreditering hanteert de bank bij de kredietverstrekking een methodiek bestaande uit basis- en leennormen en een wijze voor de bepaling van het inkomen en lasten van een klant. Deze methodiek staat omschreven in het addendum op deze gedragscode met de titel Leennormen Consumptief Krediet. De normbedragen worden, na advies van het Nibud, jaarlijks door de NVB vastgesteld.

6. Informatie over de basis- en leennorm

De bank zal op eerste verzoek van de consument kosteloos informatie over de basis- en leennormen verschaffen. De geldende basisnormen staan ook op www.nvb.nl.

7. Relatie consumptief krediet en woningfinancieringen

De bank zal aan de consument geen krediet volgens de normen van deze gedragscode verstrekken (mede) bestemd voor de aankoop van een voor eigen bewoning bestemd in een van de landen van de Europese Unie gelegen registergoed als door het krediet de normen van de Gedragscode Hypothecaire Financieringen worden overschreden.

8. Toetsing en melding BKR

De bank zal bij een kredietaanvraag de consument toetsen bij het BKR en achterstanden in overeenstemming met de reglementen van BKR melden bij BKR.

9. Overleg bij financiële problemen

Als een consument zijn verplichtingen uit hoofde van een aan hem verstrekt krediet niet, niet tijdig of niet behoorlijk nakomt, zal de bank in contact treden met de consument om te bezien of het mogelijk is een redelijke en voor de bank en de consument acceptabele oplossing te vinden voor het krediet.

10. Kredietbemiddelaar

1. De bank zal schriftelijk met een kredietbemiddelaar, die voor hem bemiddelt voor kredieten, waarop de gedragscode van toepassing is, overeenkomen dat ook hij de gedragscode dient na te leven.
2. De bank zal de kredietbemiddelaar, die de gedragscode niet naleeft, schriftelijk verzoeken de gedragscode na te leven.
3. De bank zal een kredietbemiddelaar niet meer voor zich laten bemiddelen als de kredietbemiddelaar ondanks herhaalde waarschuwingen in gebreke blijft de gedragscode na te leven.

11. Klachten

1. Bij niet-naleving door een bank van een of meer bepalingen van de gedragscode kan de consument zich wenden tot de bank.
2. Als er geen passende oplossing wordt gevonden, kan een consument de klacht voorleggen aan KiFiD.
3. De indiening, behandeling en afdoening van een klacht door KiFiD geschiedt met inachtneming de reglementen van KiFiD.

12. Tijdstip van inwerkingtreding

De gedragscode treedt in werking op 1 april 2021.

Toelichting Gedragscode Consumptief Krediet

Inleiding

De Nederlandse Vereniging van Banken (NVB) heeft een gedragscode voor consumptief krediet vastgesteld. De bedoeling daarvan is dat aan de consument verantwoord krediet wordt verleend. De gedragscode bevat normen die tot doel hebben te kunnen vaststellen of kredietverlening verantwoord is. De consument moet zijn inkomsten en lasten naar waarheid aan de bank opgeven en de vragen van de bank correct beantwoorden. De bank kan dan een inschatting maken of het gevraagde krediet verantwoord verleend kan worden. De normen worden jaarlijks door de Nederlandse Vereniging van Banken vastgesteld na advies van het NIBUD. Het NIBUD is een onafhankelijk instituut voor budgetvoorlichting.

1. Begrippen

In dit artikel staan begrippen die van belang zijn om de gedragscode goed te kunnen begrijpen. De gedragscode geldt alleen voor consumenten. Handelt de kredietnemer in de uitoefening van een beroep of bedrijf dan geldt de gedragscode niet.

2. Doel van de gedragscode

Het doel van de gedragscode is het bevorderen van verantwoorde kredietverlening door banken, mede ter voorkoming van overkreditering van de consument.

3. Reikwijdte

De gedragscode geldt voor kredieten die hoger zijn dan € 1.000, - en lager dan € 75.000, - die de banken aan consumenten aanbieden. De benedengrens van € 1.000, - is opgenomen om te voorkomen dat banken bij kleine kredieten allerlei gegevens van de consument moeten opvragen en deze toetsen aan de normen. Kleine kredieten zouden daardoor relatief duur worden. Een klein krediet is bv een krediet op een betaalrekening. Het bedrag van € 1.000, - sluit ook aan bij het bedrag van € 1.000, - in artikel 113 van het Besluit Gedragstoezicht Financiële Ondernemingen.

4. Uitzonderingen

In dit artikel is een aantal uitzonderingen opgenomen voor kredietvormen, waarop de normen van de gedragscode niet van toepassing zijn. De aard van die kredieten is zodanig dat toepassing van de normen verlening van deze kredieten zou bemoeilijken of onmogelijk maken, zonder dat daarmee het doel van deze code wordt gediend. Denk aan kredietverlening aan studenten die daarmee hun studie deels bekostigen. Of aan een krediet waarmee de aankoop van een vakantiehuisje wordt betaald. De uitzonderingen betreffen in het bijzonder:

- a. woningfinancieringen. De banken hanteren voor woningfinancieringen de Gedragscode Hypothecaire Financieringen. De normen van deze gedragscode zijn zodanig dat bij toepassing daarvan kredietverlening verantwoord is. Deze gedragscode is te vinden op www.nvb.nl;

- b. kredieten met een looptijd korter dan drie maanden, mits de geoorloofde debetstand niet hoger is dan het bedrag dat maandelijks op de rekening wordt gestort. Deze uitzondering betreft in het bijzonder een kortdurende roodstand op betaalrekeningen. De uitzondering sluit ook aan bij de wettelijke regeling van consumptief krediet;
- c. kredieten met als zekerheid een hypotheek op de eigen woning van de kredietnemer, zoals bijvoorbeeld een krediethypotheek mits de kredietgever bij de kredietverlening de normen van de Gedragscode Hypothecaire Financieringen in acht neemt. Deze normen zijn zodanig dat bij toepassing daarvan kredietverlening verantwoord is;
- d. Deze uitzondering betreft kredieten gesecuritiseerd door zakelijke zekerheden op goederen van de consument die geld opbrengen of kunnen opbrengen bijvoorbeeld:
 - krediet op onderpand van effecten, ongeacht of het krediet uitsluitend kan worden aangewend voor de financiering van transacties in financiële instrumenten;
 - kredieten voor de aankoop van een beleggingspand.
- e. kredieten waarbij de overwaarde van de woning wordt gebruikt (opeethypotheek) mits de lasten daarvan redelijkerwijs kunnen worden voldaan uit krediet van de bank;
- f. studentenkredieten. Het is gebruik dat aan studenten kleine kredieten op studentenrekeningen of grotere kredieten om een studie te kunnen betalen worden verleend op basis van het verwachte toekomstige inkomen;
- g. kredieten in bijzondere gevallen. Een voorbeeld daarvan is een krediet aan een consument met weinig inkomen maar die op korte termijn een uitkering van een verzekering krijgt. Een ander voorbeeld is een krediet aan een consument met weinig inkomsten uit arbeid maar met een groot vermogen, dat inkomsten oplevert.

De bank moet ook bij de hierboven genoemde kredieten in het belang van de consument vaststellen of de kredietverlening verantwoord is.

5. Basisnorm

De banken hanteren bij het vaststellen of krediet verantwoord is een methodiek van basisnormen, leennormen en een wijze voor de bepaling van het inkomen en lasten van een klant. In 2020 is deze methodiek aangepast om de financiële situatie van de klant nog beter te benaderen bij het verstrekken van consumptief krediet. Het addendum Leennormen Consumptief Krediet beschrijft de aangepaste methodiek.

6. Informatie over de basis- en leennormen

De bank verstrekt op verzoek van de consument informatie over de basis- en leennormen. De basisnorm en deze gedragscode zijn ook te raadplegen op de website van de NVB: www.nvb.nl.

7. Relatie consumptief krediet en woningfinancieringen

In dit artikel is bepaald dat de bank geen krediet zal verlenen (mede) voor de financiering van de aankoop van een woning als daardoor de normen van de Gedragscode Hypothecaire Financieringen worden overschreden. De reden hiervan is dat het wenselijk is te voorkomen dat een consument meer krediet voor de financiering van de aankoop van zijn eigen woning opneemt dan volgens de normen van de Gedragscode Hypothecaire Financieringen verantwoord wordt geacht. Uit dit artikel volgt dat een bank nagaat of van een dergelijke situatie sprake is.

9. Overleg bij financiële problemen

Als er problemen zijn met betalingen op het krediet of die problemen dreigen te ontstaan, treedt de bank in contact met de klant. Uiteraard doet ook de consument er in dergelijke situaties goed aan om direct contact op te nemen met de bank. Er kan dan bekeken worden of er een voor beide partijen acceptabele oplossing voor de problemen gevonden kan worden.

11. Klachten

Als de consument klachten heeft over de naleving van de gedragscode door de bank, dient hij zich in eerste instantie tot de bank te wenden. Als er geen oplossing gevonden wordt, kan de consument de klacht voorleggen aan het onafhankelijke Klachteninstituut Financiële Dienstverlening in Den Haag (www.kifid.nl).

12. Tijdstip van inwerkingtreding

De gedragscode geldt alleen voor kredieten die na de datum van inwerkingtreding worden verstrekt.

Addendum Leennormen Consumptief Krediet

Onderdeel van de NVB Gedragscode Consumptief Krediet

1. Algemeen

- De Gedragscode Consumptief Krediet biedt de minimum uitgangspunten voor verantwoorde kredietverlening. Kredietaanbieders blijven zelf verantwoordelijk voor verantwoorde kredietverlening. Kredietaanbieders kunnen altijd een 'strenger' beleid voeren;
- Kredietaanbieders dienen naast de Gedragscode de relevante wet- en regelgeving in acht te nemen;
- Het beoordelen van de persoonlijke en financiële situatie van de klant om de leenruimte van de klant te bepalen kan op verschillende manieren: handmatig, geautomatiseerd of deels handmatig en deels geautomatiseerd. Ongeacht de keuze van de manier van beoordelen van de leenruimte, moeten altijd de onderstaande uitgangspunten in beschouwing worden genomen;
- De door de consument verstrekte gegevens dient te worden geverifieerd vanaf een kredietlimiet van € 1.000.
- In de (nabije) toekomst zullen er meerdere vormen van brondata beschikbaar komen om de leenruimte te beoordelen. Te denken valt aan de mogelijkheden die PSD2, UWV of andere vormen bieden. Indien deze nieuwe vormen van brondata voldoen aan de minimale uitgangspunten, kunnen ze gebruikt worden in de bepaling van de leenruimte;

1.1. Evaluatie en aanpassing

De leennormen worden jaarlijks opnieuw vastgesteld op basis van de (minimum)voorbeeldbegrotingen van het Nibud die in de eerste helft van elk jaar worden gepubliceerd. De nieuwe methodiek van kredietwaardigheidstoetsing zal daarnaast periodiek geëvalueerd worden. De eerste evaluatie vindt eind 2021 plaats of eerder indien hier aanleiding voor is. Hierbij wordt in ieder geval gekeken naar de verschillende elementen in de basisnorm en leennorm. De VFN en NVB zullen de bevindingen uit deze evaluatie delen met de AFM.

De volgende zaken moeten jaarlijks (opnieuw) vastgesteld worden waarbij de NVB, VFN, Nibud en AFM betrokken zijn:

- Basisnorm (minimum begrotingen, bedragen sociale participatie, lokale lasten, bijkomende kosten eigen woningbezit);
- Modaal inkomen
- Minimum inkomen t.b.v. berekening inkomensafhankelijke opslag;
- Surplus voor autokosten;
- De bruto-netto berekeningen aanpassen aan de wijzigingen in het fiscale en het sociale zekerheidsstelsel;
- Forfaitaire pensioenpremie (gewogen gemiddelde van grootste pensioenfondsen en hoogste pensioenpremie);
- Forfaitaire berekening netto hypotheeklasten (hypotheekrente en -aftrek, stelsel inkomstenbelasting)
- Formules voor berekening van de toeslagen;

2. Basisnorm en Leennorm

Bij het vaststellen van de normbedragen, surplus, toeslagen en inkomensafhankelijke opslag wordt uitgegaan van het 100% netto inkomen ongeacht of de aanbieder een afslag hanteert.

2.1. Basisnorm

De basisnorm bestaat uit de volgende componenten:

- De minimaal onvermijdbare uitgaven uit de minimum begrotingen van het Nibud exclusief huur/hypotheek uit de minimum-voorbeeldbegroting;
- De basisbedragen voor sociale participatie;
- Een bedrag voor lokale lasten;
- Bijkomende kosten van eigenwoningbezit;
- Een risico opslag voor Alleenstaanden en Alleenstaanden met kinderen;
- Een leefruimte opslag als extra buffer.

Er wordt een basisnorm Huur en een basisnorm Koop vastgesteld. De basisnormen per huishoudcategorie staan in onderstaande tabel.

Tabel 2.1 Basisnorm voor consumptief krediet per 1 april 2021 (bedragen 2020)

	Alleenstaand	Alleenstaand met kinderen	Paar	Paar met kinderen
Huurders	1.071	1.732	1.562	2.030
Eigenwoningbezitters	1.181	1.842	1.673	2.140

2.2. Leennorm

De nieuwe leennorm wordt als volgt opgesteld:

$$\text{Leennorm} = \text{basisnorm} + \text{opslagpercentage} * (\text{inkomen} - \text{minimuminkomen})$$

De inkomensafhankelijke opslag is gebaseerd op de voorbeeldbegrotingen voor hogere inkomens waarbij uit wordt gegaan van het inkomen inclusief toeslagen en vakantiegeld. De inkomensafhankelijke opslag wordt afgetopt op een inkomen van anderhalf keer modaal (incl. vakantiegeld). Het minimuminkomen bedraagt in 2020 € 1523,-.

In onderstaande tabel zijn de leennorm en inkomensafhankelijke opslag opgenomen.

Tabel 2.2 Maximale leennorm voor consumptief krediet per 1 april 2021 (bedragen 2020)

	Alleenstaand	Alleenstaand met kinderen	Paar	Paar met kinderen
Opslagpercentage	15,0%	12,5%	12,5%	10,0%
Minimuminkomen	1.523	1.523	1.523	1.523
<u>Leennorm huur</u>				
Modaal	1.181	1.896	1.661	2.149
Vanaf 1,5x modaal	1.287	1.973	1.742	2.207
<u>Leennorm koop (eigenwoningbezit)</u>				
Modaal	1.291	2.007	1.772	2.259
Vanaf 1,5x modaal	1.397	2.083	1.853	2.317

Surplus voor de eigen woning en de auto

Verder wordt invulling gegeven aan de extra kosten die consumenten hebben bij het bezit van een auto en eigen woning door een bijtelling op de leennorm. Bij autobezit gaat het om een extra bedrag. Bij private lease om een bijtelling op de auto-lease kosten.

De auto-leasekosten worden berekend als (CKI geregistreerd bedrag /0,65) – tabelbedrag.

Tabel 2.3 Surplus op leennorm per 1 april 2021 (bedragen 2020)

	Alleenstaand	Alleenstaand met kinderen	Paar	Paar met kinderen
<u>Surplus eigenwoningbezit</u>				
Tot modaal	60	60	60	60
1x tot 1,5x modaal	73	73	73	73
Vanaf 1,5x modaal	85	85	85	85
<u>Surplus autobezit</u>				
Tot modaal	178	173	144	99
1x tot 1,5x modaal	162	152	134	91
Vanaf 1,5x modaal	130	116	116	83
<u>Tabelbedrag private lease</u>				
Tot modaal	59	64	93	138
1x tot 1,5x modaal	75	85	103	146
Vanaf 1,5x modaal	107	121	121	154

Ter referentie voor tabel 2.3 zijn hieronder de feitelijke bedragen voor netto modale inkomens (netto inkomen exclusief toeslagen) te vinden.

Tabel 2.4 Netto maandinkomens zonder toeslagen per 1 april 2021 (bedragen 2020)

	Alleenstaand	Alleenstaand met kinderen	Paar	Paar met kinderen
Modaal	2151	2151	2151	2151
1,5x modaal	2822	2822	2822	2822

3. Vaststellen van Inkomen

Het inkomen dat gebruikt wordt voor de berekening van de Maximale Toegestane Maandlast voor Kredietverstrekking, wordt gebaseerd op het netto inkomen (inclusief vakantietoeslag) van de consument vermeerderd met enkele toeslagen, alimentatie en bepaalde vermogenscomponenten.

3.1. Bronnen van inkomen

Het inkomen van de consument kan komen van de volgende bronnen:

- Inkomen uit arbeid;
- Inkomen uit AOW, Pensioen;
- Inkomen uit arbeidsongeschiktheidsuitkeringen voor zover bestendig. Hierbij wordt verwezen naar het tabel onder 3.6 (IVA mag voor 100% worden meegenomen; WGA/WAO kan op basis van explain meegenomen worden. Inkomen uit ziektebewaking kan op basis van explain meegenomen worden);
- Inkomen uit Nabestaandenpensioen enkel voor partners die dit van pensioenfonds ontvangen;
- Inkomen uit ANW-uitkering (indien uitkeringsduur gelijk is aan of langer is dan looptijd lening);
- WW Plus, indien uitkeringsduur gelijk is aan of langer is dan looptijd lening;
- Overige overheidsuitkeringen waarbij uitkeringsduur gelijk is aan of langer is dan looptijd lening.
- Inkomen uit bonussen wordt niet meegenomen als inkomen, tenzij via een 'explain' kan worden aangetoond dat er sprake is van een structurele bonus. Een manier om een 'explain' in te vullen is door vast te stellen of er in de afgelopen 12 maanden een bonusbedrag is bijgeschreven. De maand waarin de bijgeschreven bonus het laagste is, is bepalend voor het meenemen van de bonus bij het inkomen. Indien in de afgelopen 12 maanden er een maand bijzit zonder bonus, dan kan er dus geen bonus worden meegenomen. Een ander manier om de bestendigheid van bonussen vast te stellen is om een werkgeversverklaring conform NHG beleid op te vragen van de klant die het bedrag van de bonussen over het afgelopen jaar vaststelt. Aanbieders kunnen bij deze werkwijze maximaal 75% van het bedrag voor prestatiegerichte bonussen van de laatste 12 maanden meenemen. Ter verheldering; conform NHG beleid mogen zowel onregelmatigheidstoelagen, provisies en overwerk worden meegenomen mits deze structureel worden verdiend.

3.2. Van bruto naar netto inkomen

Bij de vertaling van het bruto inkomen naar netto inkomen wordt rekening gehouden met de volgende Inkomenscomponenten:

- +/- premies zoals WGA, Whk, WGA-hiaat, etc. (een limitatieve opsomming wordt nader uitgewerkt)
- fiscale bijtelling auto (+ bij bruto, +/- bij netto). Hierbij dient rekening te worden gehouden dat deze bijtelling loon in natura betreft waarover inkomstenbelasting wordt betaald en waar mogelijk een eigen bijdrage voor geldt.
- + 13^e maand.
- + structurele onregelmatigheidstoelage/ploegendienst. Het structurele karakter van deze inkomenscomponent dient via een 'explain' te worden aangetoond.
- +/- pensioenpremie: aanbieders gaan generiek (voor alle klanten) uit van de werkelijke pensioenpremie o.b.v. de salarisspecificatie. Als de werkelijke pensioenpremie niet

aanwezig is, moet de forfaitaire pensioenpremie gebruikt worden om klanten zelf de ruimte te geven om pensioen op te bouwen. De forfaitaire pensioenpremie is 8,55% * (bruto inkomen per jaar – franchise (€ 13.533,-)) (Nibud berekening). Indien de aanbieder voor alle klanten van een forfaitaire pensioenpremie wil uitgaan, dan zal de hoogst geldende pensioenpremie moeten worden genomen (11,75% - Pensioenfonds voor Zorg en Welzijn).

- Deze componenten zijn verwerkt in de bruto/netto tool.

3.3. Bruto loon, sociale verzekeringsloon en netto loon

- Voor het bepalen van het netto inkomen kan zowel het bruto loon als het sociale verzekeringsloon (SV loon) als startpunt genomen worden.
- Verstrekkers die het SV loon als startpunt wensen te gebruiken dienen ervoor te zorgen dat het loonbedrag voor de bepaling van het verantwoord kredietmaximum niet hoger is dan het loonbedrag die zou ontstaan wanneer het bruto loon als startpunt wordt genomen. De invulling hiervan moet verder uitgewerkt worden. De verschillende inkomenscomponenten zoals benoemd onder 3.2. moeten in acht worden genomen;
- Het SV loon is het loon waarover belastingen en sociale premies worden betaald. Het SV loon is het bruto loon plus vaste onderdelen van het loon: vakantiegeld, eindejaarsuitkering/dertiende maand, ploegentoeslag en bijtelling van een auto van de zaak tellen mee voor het sv-loon. Spaarloon en pensioenpremie tellen niet mee;
- Het SV loon kan van de loonstrook worden afgelezen of via het verzekeringsbericht van het UWV;
- In het SV loon wordt geen rekening gehouden met de eigen bijdrage van een leaseauto en eventuele vergoedingen. Deze zullen apart moeten worden uitgevraagd en in mindering worden gebracht op het netto salaris.
- Verstrekkers kunnen volstaan met het uitvragen van het SV loon mits aan de volgende voorwaarden wordt voldaan:
 - De verstrekker heeft een beleid en rekenmethodiek vastgelegd waardoor gewaarborgd is dat het gebruiken van het SV loon niet leidt tot een hoger loon dan uit gebruik van de salarisstrook zou volgen.
 - De verstrekker heeft deze methodiek adequaat getoetst door toetsing van salarisstroken met de SV loon rekenmethodiek. Verstrekker heeft deze toetsingsmethodiek (steekproefgrootte, duur) afgestemd met de toezichthouder. In een later stadium kunnen hier mogelijk branchebreed richtlijnen over worden vastgesteld.
 - Verstrekker toetst op regelmatige basis of haar rekenmethodiek nog valide is. Deze wijze van toetsing zal eveneens als hiervoor beschreven worden afgestemd.

Indien aan deze voorwaarden is voldaan kan de verstrekker afzien van het opvragen van salarisstroken.

3.4. Standaard salarisberekening

Bruto salaris loonstrook	
Fiscale bijtelling auto minus evt. eigen bijdrage	(+)
Evt. 13 ^e maand	(+)
Evt. Eindejaarsuitkering	(+)
Evt. Pensioenpremie	(-)

SV-loon	
Loonheffing (over saldo a t/m e)	(-)
Fiscale bijtelling auto minus evt. eigen bijdrage privé gebruik	(-)

Netto loon	
Evt. eigen bijdrage leaseauto	(-)

Basis netto loon voor VKM	

Let op!: bij deze standaardberekening gaan we uit van het netto loon exclusief vakantietoeslag, omdat de vakantietoeslag meegenomen wordt door middel van een standaardformule of toeslagentabel.

3.5. Extra inkomen naast netto inkomen

Het netto inkomen wordt vermeerderd met:

Toeslagen en heffingskortingen (op basis van specifieke formules per huishoudtype en het feitelijke inkomen of tabel)

- Vakantietoeslag
- Zorgtoeslag
- Huurtoeslag
- Kindgebondenbudget
- Kinderbijslag
- Inkomensafhankelijke combinatiekorting ¹

Overig componenten:

- Algemene heffingskorting minstverdienende partner mag worden meegerekend indien geboortedatum < 1-1-1962;
- Kinderalimentatie mag worden meegerekend indien duur gelijk is aan of langer loopt dan de looptijd van de lening;
- Partneralimentatie mag worden meegerekend indien duur gelijk is aan of langer loopt dan de looptijd van de lening;
- Inkomen uit verhuur van onroerend goed;
- Inkomen uit levensverzekeringen (bijv. lijfrente).

Bepaalde inkomstenbronnen, als een 13^e maand en bepaalde toeslagen, kunnen op jaarlijkse basis worden uitgekeerd. Het is daarom van belang om bij afsluiting van het krediet de klant te informeren dat deze zelf verantwoordelijk is voor hoe hij/zij omgaat met reserveringen van jaarlijkse uitkeringen.

¹ De inkomensafhankelijke combinatiekorting is van meer factoren afhankelijk dan het bruto inkomen en huishoudtype. Kredietaanbieders moeten vaststellen dat gedurende de looptijd van het krediet wordt voldaan aan alle voorwaarden om de inkomensafhankelijke combinatiekorting mee te nemen bij het inkomen t.b.v. de inkomens- en lastentoetsing.

3.6. Bepaling van de bestendigheid van het inkomen

De bestendigheid van het inkomen wordt vastgesteld aan de hand van een loonstrook of rekeningoverzichten. Is het contract van meer tijdelijke aard dan worden meer eisen gesteld aan de vaststelling van de bestendigheid. Te denken valt aan: opvragen van meer loonstroken, meer rekeningoverzichten en/of aantonen van een arbeidscontract, of aan opvragen van een zgn. intentieverklaring.

De volgende tabel biedt uitgangspunten voor kredietverstrekkers om de bestendigheid van het inkomen van soorten arbeidscontracten te bepalen. Deze tabel kan echter niet iedere individuele klantsituatie ondervangen. Kredietverstrekkers dienen daarom ook te letten op hun eigen verantwoordelijkheid om te bepalen of het krediet past bij de inkomenssituatie van een klant.

Soort arbeidscontract/ inkomensbron	Omschrijving / aantonen bestendigheid	Budgettering
Onbepaalde tijd Fase C uitzendcontract	Eén loonstrook en bepalen dat er geen einddatum van het contract op staat of vaststellen bijschrijvingen salaris van afgelopen 12 maanden.	100%
Bepaalde tijd Fase B uitzendcontract	Eén loonstrook en vaststellen dat contract nog tenminste 6 maanden loopt. Dit kan worden vastgesteld aan de hand van einddatum contract op loonstrook of vaststellen bijschrijvingen salaris van afgelopen 12 maanden. Loopt het arbeidscontract korter dan 6 maanden, dan kan met een intentieverklaring bestendigheid worden aangetoond. Loopt het arbeidscontract korter dan 6 maanden én kan bestendigheid niet worden aangetoond met een intentieverklaring, dan dient een afslag te worden gehanteerd die recht doet aan de kans op een mogelijke inkomensterugval bij werkloosheid.	100% 100% <100%
Uitzendkrachten fase A Nul-uren contract / Seizoensarbeid	Minimaal 12 maandloonstroken bij fase A uitzendovereenkomst of vaststellen van bijschrijvingen salaris over de afgelopen 12 maanden.	<100%
ZZP/eenmanszaak	Kredietverstrekkers kunnen zelf invulling aan geven aan de wijze waarop zij dit type inkomen op verantwoorde wijze meenemen.	100%
Arbeidsongeschiktheids- uitkering	Via een explain. Inkomen uit het IVA mag wel voor 100% worden meegenomen.	<100% (Met uitzondering van IVA)

3.7. Verificatie van het inkomen

Het inkomen (vanuit arbeid) wordt aan de hand van een loonstrook vastgesteld of aan de hand van het SV loon via UWV. Andere inkomstenbronnen kunnen ook op andere wijzen worden vastgesteld. Uitkeringen kunnen worden vastgesteld aan de hand van uitkeringsspecificaties. Overheidstoelagen worden vastgesteld via Nibud formules.

In het geval van geautomatiseerde vaststelling van het inkomen en de bestendigheid hiervan, kan een modelmatige benadering van de bijschrijvingen op de betaalrekening gelden. Bij een modelmatige benadering van de bijschrijvingen dient de bewaarplicht die voortkomt uit art. 33 Bgfo in acht te worden genomen waarbij het herleidbaar moet zijn hoe het inkomen is vastgesteld.

4. Vaststellen van Lasten

De volgende lasten componenten maken **geen** onderdeel uit van de voorbeeldbegroting en dienen **apart** te worden vastgesteld en meegenomen te worden bij de bepaling van de totale lasten van een kredietaanvrager. Het gaat hierbij om structurele lasten. Zie punt 4.d.

4.1. Woonlasten

Woonlasten worden vastgesteld op basis van de werkelijke kosten, deze mogen forfaitair worden gecorrigeerd voor de hypotheekrenteaf trek.

Vanaf een hypothecaire bruto maandlast van €350 mag de volgende aftrek in mindering worden gebracht:

- 10% van de bruto maandlast bij inkomens tot $1,5 * \text{modaal}$
- 15% van de bruto maandlast bij inkomens vanaf $1,5 * \text{modaal}$

waarbij deze forfaitair gecorrigeerde woonlast ten minste €350 per maand dient te bedragen. Bij een bruto woonlast tot en met €350 wordt de werkelijke bruto last als woonlast gehanteerd ('bruto = netto'). Een aanbieder mag er ook voor kiezen om uit te gaan van de werkelijke hypotheekrenteaf trek, waarbij de grens van €350 zoals hierboven toegelicht, in acht genomen wordt.

4.1.1. Inwonende klanten

Bij het vaststellen van woonlasten van inwonende klanten, dient rekening te worden gehouden met de mogelijkheid dat de klant gedurende de looptijd niet langer inwonend zal zijn. De woonlasten voor een inwonende klant worden vastgesteld door 30% van het netto inkomen als woonlast mee te nemen met een maximum van €750.

In die gevallen waar het aannemelijk is dat de inwonende situatie bestendig is gedurende de looptijd van het krediet én de klant een leeftijd van 30 jaar heeft bereikt, dan zijn er twee opties voor vaststelling van de woonlasten waarbij geldt dat de strengste optie wordt meegenomen middels een explain:

- Eventueel opgegeven lasten (zoals kostgeld, kamerhuur); of
- 150% van de norm woonlast van het Nibud.

4.1.2. VVE (Vereniging van Eigenaren)

Deze woonlasten worden voldoende gedekt in de basisnorm voor huiseigenaren.

4.2. Autolasten

Verstrekkers dienen autokosten die voortkomen uit een private lease en/of privé gebruik van een zakelijke lease overeenkomst mee te nemen ten behoeve van de krediettoets.

Daarnaast dienen verstrekkers aan klanten te vragen of zij een auto bezitten. Als klanten aangeven dat zij een auto bezitten waarbij geen sprake is van een private lease auto of privé gebruik van een zakelijke lease auto, dan nemen verstrekkers eenmaal het surplusbedrag voor auto mee als kosten wat duidt op de kosten die ontstaan voor het eigen bezit van een auto. Als klanten aangeven dat zij een auto bezitten waarbij sprake is van een private en/of privé gebruik van een zakelijke lease auto, dan hoeft de verstrekker geen surplusbedrag te berekenen.

Zie tabel 2.3 op pagina 4 voor het surplusbedrag voor een auto.

In de gedragscode wordt daarnaast op diverse manieren omgegaan met de lasten die samenhangen met het hebben van een auto:

Leaseauto via werkgever	Fiscale bijtelling en eigen bijdrage worden meegenomen bij bepaling van het inkomen (zie 3.4)
Leaseauto via private lease (Operational Auto lease) met registratie CKI	Uit het BKR wordt het werkelijk maandbedrag (= contractbedrag / aantal maanden looptijd) meegenomen zoals omschreven onder 4.4.1.
Leaseauto via private lease (Operational Auto lease) zonder registratie CKI	Als de klant aangeeft dat hij een private leaseauto bezit en deze is niet geregistreerd bij het BKR dan wordt doorgevraagd naar een private lease overeenkomst, of het surplus voor eigen auto meegenomen. Zie tabel 2.3 op pagina 4.
Privébezit auto	Indien er geen leaseauto via de werkgever of een private leaseauto is, wordt voor de privéauto een surplus bovenop de leennorm genomen. Zie tabel 2.3 op pagina 4.

4.3. Kind en alimentatie gebonden lasten

4.3.1. Kinderopvangkosten

Kinderopvangkosten worden niet specifiek gebudgetteerd in de minimum- en voorbeeldbegrotingen van het Nibud. In de nieuwe leennorm methodiek worden kinderopvangkosten op de volgende wijze gebudgetteerd:

1. Kinderen die naar de (dag)opvang gaan zijn jonger dan kinderen in de voorbeeldbegroting die als basis dient voor de basisnorm (twee kinderen van 6 en 14 jaar). Met dit gegeven moet rekening worden gehouden in de leennorm methodiek. 'Oudere' kinderen brengen namelijk hogere kosten met zich mee dan jongere kinderen. Voor de kinderopvangkosten is er een vergelijking gemaakt tussen de gehanteerde voorbeeldbegroting in de basisnorm en een voorbeeldbegroting die uit gaat van kinderen in de leeftijd van 3 en 5 jaar. Hieruit blijkt dat voor een paar met kinderen in de leeftijd van 3 en 5 jaar, de maandelijkse kosten 212 euro lager uitvallen. Voor een alleenstaande met kinderen vallen de kosten 200 euro lager uit. Deze bedragen kunnen dus 'ingezet' worden ter (gedeeltelijke) financiering van opvangkosten.
2. Het saldo bedrag aan netto kinderopvangkosten, na verrekening van 212 euro /200 euro, komt als surplus bedrag bovenop de leennorm en telt dus mee in de inkomens- en lastentoetsing.

In formule:

Bruto kinderopvangkosten	
kinderopvangtoeslag	(-)
212 euro / 200 euro	(-)

Surplus kinderopvangkosten ²	

De bruto kinderopvangkosten en kinderopvangtoeslagen worden uitgevraagd bij de klant en geverifieerd op het bankafschrift of via een uitdraai van de kinderopvang.

4.3.2. Kinderalimentatie

Indien er sprake is van kinderalimentatie, dan dient deze als werkelijk last te worden meegenomen in de inkomens- en lastentoetsing.

4.3.3. Partneralimentatie

Indien er sprake is van partneralimentatie dan dient deze als werkelijke last te worden meegenomen. Eventuele fiscale aftrekbaarheid mag op de bruto lasten in mindering worden gebracht waarbij rekening wordt gehouden met een aftrek van in principe maximaal 37,05%. Deze aftrekbaarheid wordt in 2023 namelijk afgebouwd naar 37,05% en consumptieve kredieten hebben over het algemeen een langere looptijd.

4.4. Overige Lasten

4.4.1. Auto-Leasekosten

Als er sprake is van private lease dan dienen aanbieders de werkelijke lasten mee te nemen als deze geregistreerd staan in het BKR. Aanbieders kunnen dit doen door het geregistreerde bedrag voor private lease bij het CKI, wat 65% (financieringslast) betreft van de totale last, te vermeerderen naar 100%. Vervolgens kunnen de onderstaande bedragen bij de desbetreffende klantcategorieën in mindering worden gebracht. Deze tabelbedragen zijn de kosten voor vervoer in de leennormen. Zie hiervoor tabel 2.3 op pagina 4.

Als verstrekkers geen private lease overeenkomst zien in het BKR en/of privé gebruik voor een zakelijke lease via de loonstrook, dan wordt doorgevraagd naar de private lease overeenkomst of (eenmaal) het surplus voor auto meegenomen. Zie hiervoor tabel 2.3 op pagina 4.

4.4.2. Duo-lening

Bij het vaststellen van de lasten dient er gekeken te worden of er sprake is van een structurele DUO-lening. Zo ja, dan dienen de werkelijke lasten meegenomen te worden. Structureel betekent dat aannemelijk is dat deze lasten langer dan 6 maanden zullen voortduren. Indien er sprake is van een door de klant opgegeven lening die nog niet wordt betaald, dan dient 0,45% of 0,75% (als de lening onder het oude leenstelsel valt van voor 1 juli 2015), van de hoofdsom als last te worden meegenomen³.

² Bij een negatief bedrag vindt er geen correctie plaats op de leennorm.

³ Momenteel loopt er een onderzoek door het Nibud op verzoek van Ministerie van BZK of deze percentages aangepast kunnen worden i.v.m. gedaalde rentepercentages op DUO schulden. Mocht dit resulteren in aangepaste percentages, dan worden deze aangepaste percentages gehanteerd in de CK-gedragscode.

Rekenvoorbeeld:

Een studieschuld van 10.000 euro uit 2019. Het maandbedrag is 100 euro.

Bij maandelijkse aflossing: Er dient € 100 als last gehanteerd te worden.
Als er niet wordt afgelost: € 45 (0,45% van 10.000 euro).

4.4.3. Onderhandse lening

Als blijkt dat sprake is van een structurele onderhandse lening, dan dienen de lasten als werkelijke last te worden meegenomen. Structureel betekent dat aannemelijk is dat deze lasten langer dan 6 maanden zullen voortduren.

4.4.4. Extra lasten (Restvraag)

De NVB en VFN gaan met AFM in gesprek over de invulling van een restvraag die aanbieders stellen met als doel om structurele hogere lasten van de klant in kaart te brengen t.b.v. het vaststellen van de kredietwaardigheidsstoetsing.

4.5 Verificatie van de lasten

De lasten die worden uitgevraagd worden geverifieerd vanaf kredietlimieten van € 1.000. Deze verificatie dient te worden gebaseerd op bescheiden en/of informatie die op een voldoende objectieve wijze door de consument kenbaar gemaakte financiële situatie bevestigen

4.6 BKR geregistreerde leningen

In onderstaande tabel staan de verschillende krediet types zoals geregistreerd bij het BKR. Hierin zijn tevens de nieuwe krediettypes meegenomen zoals deze per 1 februari 2020 in het CKI zijn geïntroduceerd.

Type krediet	Werkwijze
AK-Aflopend Krediet	Werkelijke lasten voor zowel korte als langere looptijden
RK-Doorlopend Krediet	Minimaal 2%
SR-Schuldregeling	Werkelijke last meenemen
OA-Operational Autolease	CKI geregistreerde last meenemen (65%)
RO-Overige Financiële Verplichting	Werkelijke last meenemen
HY-Hypothecair Krediet	Geen kostenbepaling deze zijn onderdeel van de woonlasten
RN-Restschuld Hypothecair Krediet met NHG	Werkelijke last
RH-Restschuld Hypothecair Krediet zonder NHG	Werkelijke last
HO-Hypothecair Krediet Overige Onroerend Goed	Werkelijke last
ZK-Zakelijk Krediet	Geen kostenbepaling deze is verrekend bij het bepalen van het inkomen van zakelijke klant *Wanneer de klant niet meer zelfstandig is de werkelijke last meenemen
ZO-Overige Financiële Verplichting	Geen kostenbepaling deze is verrekend bij het bepalen van het inkomen van zakelijke klant

5. Slotbepalingen

Hoogte van de maandtermijn

Voor nieuw af te sluiten Doorlopende Kredieten geldt dat de maandlast die wordt gehanteerd om de maximale kredietruimte van de consument te bepalen minimaal op 2% wordt gesteld. De kredietaanbieder kan doorlopende kredieten aanbieden die een maandelijkse termijn kennen die lager ligt dan 2%. Bij het bepalen van het maximaal af te sluiten krediet dient de kredietaanbieder voor doorlopende kredieten echter uit te gaan van een maandelijkse termijn van minimaal 2% van de krediet som. In de bovengenoemde situaties mag de werkelijke last niet hoger zijn dan de berekende aflossingscapaciteit conform de leennormenmethodiek. Ook voor Doorlopende Kredieten en Roodstanden op betaalrekeningen, die beschikbaar blijven voor de consument na het afsluiten van een nieuw Consumptief Krediet, wordt een maandlast gehanteerd die minimaal 2% van de krediet som bedraagt. De maximale kredietruimte voor een Doorlopend Krediet wordt bepaald door de aflossingscapaciteit te vermenigvuldigen met factor 50.

Voor nieuw af te sluiten Aflopende Kredieten kan de aanbieder bij het bepalen van de maximaal te verstrekken krediet som uitgaan van een fictieve maandlast van 2% van de krediet som. De kredietaanbieder kan ook uitgaan van de werkelijke maandlasten van het nieuw af te sluiten Aflopende Krediet. In beide situaties mag de werkelijke last niet hoger zijn dan de berekende aflossingscapaciteit conform de leennormenmethodiek. Indien een klant weloverwogen een keuze wil maken om een kortere looptijd te kiezen en daarmee een hogere werkelijke last aan te gaan dan de aflossingscapaciteit aangeeft, dan dient de aanbieder hiervoor aanvullende maatregelen te treffen. De aanbieder dient in ieder geval de klant erop te wijzen dat een hogere maandlast wordt aangegaan dan de maandlast die volgt uit de leennormenmethodiek. Daarnaast dienen aanbieders in hun beheerprocessen het voor deze klanten altijd mogelijk te maken om naar een langere looptijd met lagere maandlasten te gaan zoals berekend via de leennormenmethodiek waarbij het bestedingsdoel in acht wordt genomen.

Daar waar de aanbieder de werkelijke maandlasten van een nieuw af te sluiten Aflopend Krediet wenst te hanteren bij het bepalen van het maximaal te verstrekken krediet gelden twee aanvullende bepalingen. De te hanteren maandlast mag niet lager zijn dan 2% van de slottermijn, en de te hanteren maandlast mag niet lager zijn dan de werkelijke last van een vergelijkbaar Aflopend Krediet met een looptijd van 96 maanden.